

1944, september 19. Banská Bystrica. — Pokyny povereníctva SNR pre veci vnútorné okresným a miestnym národným výborom, ako pre-
vádzať osobné zmeny v školskej správe.

Predmet: Osobné zmeny v školskej správe.

Slovenská národná rada, Povereníctvo pre veci vnútorné žiada všetky okresné a miestne národné výbory, aby neprevádzali svojvoľne osobné zmeny v školskej správe a školských veciach.

Miestne a okresné národné výbory nech však podajú svoje návrhy ohľadne prípadných osobných zmien v školskej správe Slovenskej národnej rade, Povereníctvu pre školstvo a národnú osvetu, ktoré potom vydá príslušné pozbavujúce a poverujúce dekréty.

O čom uvedomte miestne národné výbory.

Povereník pre veci vnútorné:
Dr. Husák v. r.

OA B. Bystrica, pob. v Brezne n. Hr. F. OÚ Brezno nad Hronom, č. D 2876/1944. Cyklostyl.
Originál.

1944, september 19.—20.¹ Londýn. — Depeša hlavného veliteľa gen. S. Ingra náčelníkovi čs. vojenskej misie v SSSR gen. H. Píkovi. Ingr nariaduje prerokovať so sovietskym hlavným velením podriadenie 1. čs. armádneho sboru v SSSR a leteckého pluku veliteľovi 1. čs. armády a začlenenie 1. čs. armády pod sovietske operačné velenie.

Projednejte v dohode s gen. Viestem s ruským Vrchním velením:

1. Podřízení 1. čs. sboru v SSSR a leteckého pluku veliteli 1. armády:

Brigáda sboru a letecký pluk jsou již určeny k zasazení na území Slovenska. Podle příslibu ruského velení bude tam patrně zasazen i zbytek sboru. Bude proto logické, aby veliteli 1. armády byl podřízen celý 1. sbor i s leteckým plukem tak, aby všechny naše prostředky byly pod jedním velením.

Kdyby operačně bylo třeba použití sboru nebo jeho části mimo svaz 1. armády, podléhaly by ony odloučené části veliteli 1. armády v ostatních věcech mimo operační a materiální.

Po splnění úkolu 2. brigády na Slovensku bylo by dojednatí její další použití do historických zemí.

2. Včlenění 1. armády do ruského velení:

1. armádu jako celek bude třeba včlenit do ruského velení po stránce operační a materiální. Podřízení v ostatních věcech čs. HV.²

¹ Na dokumente je poznámka, že depeša došla do Moskvy 20. a 21. 9. 1944.

² Podávajúc zpravu o situaci vo veliteľstve 1. čs. armádneho sboru v SSSR Píka v depeši

3. Čs. jednotky bojující na Slovensku je třeba vybavit potřebným materiálem. Předložte proto požadavek ruského velení, aby začalo s dodáváním válečného materiálu na Slovensko, jak požadováno našim telegramem č. j. 205 taj. 3 odděl. 1944, aby mohly být vybaveny doplňky jednotek a nové jednotky nutným materiálem.

Kromě toho projednejte dodávání proviantu, pokud nebude možné jej opatřit na Slovensku, zdravotnického materiálu a 50 000 souprav výstroje podle objednávky zhotoveného. NT sboru třeba přesunout co nejdříve na osvobozené území.

gen. Ingr.

VHA Praha. SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 3/3/1/c. Depeše došlé, 1944, čís. 803—812/21. Záznam dešifrovanéj došlej depeše. Strojopisný priepis.

316

[1944, okolo 20. septembra. Londýn.]¹ — Intimát čs. MNO s politickou zprávou dr. P. Drtinu o výsledku porád čs. vládnjej delegácie s činiteľmi moskovského vedenia KSČ o otázkach Slovenského národného povstania, o odchode vládnjej delegácie na povstalecké územie, o zmene vlády a odchode prezidenta Beneša na Slovensko.

Příloha k čj. taj.-štáb, 2. odd. 1944.

Relace prezidentu republiky:

Němec žádá o předání celkové zprávy o dosavadním jednání s poslanci v Moskvě:

Provedl ihned po příjezdu instalaci poradního sboru, ve kterém byli vedle delegáta a jeho zástupce političtí poradci, Drtina, Nižborský a Polák, z Moskvy Píka, Gottwald, Kopecký a Šverma. Několika porad se účastnil také delegát Slovenské národní rady Šmidke. Tento sbor se scházal skoro denně, byly v něm diskutovány hlavně věci slovenské. Podařilo se hlavně docílit, že denně jsme

z 24. septembra 1944 navrhoval ponechat gen. Svobodu veliteľom sboru a podal návrhy k otázkam, ktorých sa týkal 1. a 2. odsek Ingrovych príkazov z 19. a 20. septembra. Píka navrhoval: „Po sloučení fronty sovětské s naší frontou ve středním Slovensku všechny čs. vojenské útvary na frontě podříditi veliteli I. armády gen. Viestovi (to je místní slovenské a partyzánské útvary, 1. čs. sbor a let. pluk), který bude operativně podléhat Vrchnímu velení R. A. resp. veliteli fronty. Takto sbor bude vyňat z přímé podřízenosti Vel. R. A.“ (VHA Praha. SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 3/3/1/c.) V materiálu čs. vojenskej misie v SSSR je uložený aj nedatovaný odpis Ingrovej odpovede: „Na depeši ZOE-092671-44: K návrhu úpravy podřízení čs. jednotek: Váš návrh odpovídá tomu, co jsem vám uložil projednati s ruským velením v depeši 722/3 taj. odd. odeslané... Proto souhlasím s podřízením 1. čs. sboru a let. pluku veliteli 1. armády a s operativním podřízením 1. armády ruskému velení. Náhradní pluk a školy podřizují náčelníku vojenské misie do doby, než budou přemístěny na území ČSR. V citované depeši jsem Vám uložil projednati i otázku zásobování pro Slovensko a dodání 50 000 souprav výstroje. Uspěšte jednání a hlaste o výsledku. Ingr.“ (Tamtiež, 5/9.) K tejto problematike viď ďalej dokument čís. 411 z 11. 10. 1944.

¹ Intimát Drtinovej zprávy nie je datovaný. Vzhľadom na údaj o účasti Slánskeho na porade („včera pak dostavil se do něj Slánský“) možno usudzovať, že bola koncipovaná 14. alebo 15. septembra (porov. Fierlingerovu depešu — dokument číslo 285). Pokladáme však za vylúčené, že by zpráva prišla do Londýna niekoľko dní pred 20. septembrom a že by prezident Beneš zodpovedal otázky týkajúce sa zmeny vlády a jeho odchodu na Slovensko s 5—6-dňovým oneskorením. (Porov. Benešovu odpoveď z 23. 9. 1944, dokument čís. 342.)